

HERALDISK TIDSSKRIFT

1961 • BIND 1 • NR 3 • SIDE 133–136

Heraldisk Selskabs aktivitet

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldininen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Heraldisk Selskabs Aktivitet

Møder i København

I sæsonen 1959–60 afholdtes fem sammenkomster: Ved Selskabets første egentlige møde, i september 1959, talte Statens heraldiske Konsulent *Paul Warming* (med lysbilleder) om »Nyt fra gamle Våbenbøger«. I november fortalte arkivar ved det jyske landsarkiv *Knud Prange* om arbejdet med og systemet i sin bog »Heraldisk Nøgle til Nyt Dansk Adelsleksikon«, som senere blev tilbudt medlemmerne til favørpris. I december afholdtes en heraldisk konkurrence og auktion over heraldica: bøger, særtryk, segl, exlibris, billeder, klip, m. m. I marts 1960 udsendtes Nr. 1 af Heraldisk Tidsskrift (HT). I april besøgte Selskabet Tøjhusmuseet i København, hvor museumsinspektør, dr. phil. *Arne Hoff* ledede og kommenterede en heraldisk rundgang blandt museets skatte. Og i maj 1960 var der årsmøde.

I 1960–61 er der hidtil afholdt tre møder: Sæsonen begyndte søndag 4/9 1960 med en meget vellykket heldagsudflugt til heraldisk og historisk interessante steder i *Skåne*, tilrettelagt og ledet af reklamchef *Jan Raneke* i Lomma med hjælp af andre svenske medlemmer. I oktober talte redaktør *Sven Tito Achen* (med lysbilleder) om »Danmarks Kommunevåbener«. I november udkom HT Nr. 2. Og i december afholdtes atter auktion og konkurrence.

Ved møderne foregår der meget andet end det annoncerede foredrag. Mange deltagere har nye eller gamle bøger med, numre af udenlandske tidsskrifter, billeder, kurios, uidentificerede segl, og andet af heraldisk interesse. Foruden de spørgsmål og svar, som foredraget altid giver anledning til, er der i reglen en eller flere deltagere, som bidrager med »Heraldikerens Fem Minutter«, f. eks. Cort Adelers våbens oprindelse, Turneringen ved Rostock 1311, En afbildning af Knud den Hellige fra korstogstiden i Jerusalem, De danske middelalderlige herolders tilknytning til Roskilde Dom-

kirke. I aftenens løb bliver der serveret te eller kaffe og et stykke smørrebrød. Deltagerantallet har ligget mellem 23 og 36, deriblandt ved næsten hvert møde flere fra østensunds.

Udvalgene

Allerede ved det stiftende møde i maj 1959 nedsattes et dansk 7-mands *Udvalg for Våbener til Flådens Skibe*. Udvalgets formand, grosserer *Hans Konow*, samt tegner *Edmund Peter* har i de forløbne år haft talrige møder med repræsentanter for Søværnet, hvortil man har komponeret, tegnet og fået vedtaget en række skibsvåbener til den danske flåde.

Også *Tidsskriftsudvalget* nedsattes i maj 1959. Dets medlemmer (= Redaktionskomitéens tre danske medlemmer, se side 136) holder en snæver kontakt og står i stadig forbindelse med korrespondenterne i Sverige, Norge og Finland. Heraldisk Tidsskrift betragtes som Selskabets vigtigste opgave, i hvert fald foreløbigt. Det er udvalgets mål, så vidt muligt at have hele Norden repræsenteret, i medarbejdere og i stof, i hvert nummer, og at gøre stoffet så alsidigt og fængslende som muligt. Når de udsendte numre har nået et passende omfang, ca. 400 sider, vil der blive udarbejdet et detaljeret alfabetisk og systematisk register, og man vil derefter gå videre med en ny »række«.

Anden Aktivitet

Selskabet modtager talrige forespørgsler fra Norden og udlandet, især fra private, men også f. eks. fra kommuner. De fleste henvendelser drejer sig om opklaring af uidentificerede våbener eller komponering af nye. Alt bliver naturligvis besvaret (især af Formanden og Sekretæren), selv om ikke alle problemer kan løses.

Formanden har sendt udførlige ansøgninger om økonomisk støtte til en lang række skandinaviske fonds, uden at vi dog hidtil har opnået noget resultat.

Det detaljerede forslag i HT Nr. 2 om *indsamling og registrering af borgerlige våbener* har formodentlig vakt interesse, men reaktionen over for Selskabet har ikke været stor. Nogle danske og skånske medlemmer har meldt sig, en af disse med et stort kartotek over skånske våbener og bomærker til sin rådighed, men i hvert fald foreløbig er vi ikke tilstrækkeligt mange til at binde an med den store opgave. Den vil imidlertid ikke blive glemt. Kanske ville det være klogt at begynde i et begrænset område af stor interesse, f.eks. *Skåne*.

Heller ikke forslaget om en *samlercentral* (i HT Nr. 2 side 86) har fået Styrelsens telefoner til at kime. Vi har dog det indtryk at interessen findes, og vi vil gå videre med sagen.

Økonomi

Selskabets økonomi er god. Med de nuværende kontingent- og abonnementsindtægter kan vi udsende to vel-illustrerede, 48-sidige numre af HT om året, og samtidig oparbejde en lille reserve. Men skal vi *videre*: et større, hyppigere udkommende tidsskrift; farvetavler; udsendelse af andre skrifter (f.eks. heraldiske/bibliografier); finansiering f. eks. af de borgerlige registre, o. s. v., må vi imidlertid sætte ind på at skaffe *flere medlemmer og abonnenter*.

Vi har i øjeblikket ca. 260 medlemmer (heraf 20 livsvarige) + ca. 90 abonnenter, i alt ca. 350, men herfra går formodentlig ca. 10 %, som vil blive strøget på grund af restance. Dette sker med stor beklagelse, men Selskabet kan naturligvis ikke fortsætte med medlemmer eller abonnenter, som ikke betaler for det tidsskrift m. m., som de modtager.

Kassereren har haft den glæde stadigt at kunne udvide regnskabet fra den spæde begyndelse i maj 1959, efterhånden som medlemstallet 12–14-dobledes og der kom indmeldelser fra alle Jordens hjørner, og som HT blev en realitet med halvårlige numre. Selskabet har nu girokonti i alle Nordens lande (undtagen Island, hvor systemet ikke findes).

Flere Medlemmer!

Det første nummer af HT blev sendt til anmeldelse til vigtige aviser og tidsskrifter i Norden, men virkningen var vistnok ringe. Nr. 2 sendtes forsøgsvis til en lang række danske provins-aviser sammen med et såkaldt pressebrev og en kliché til illustrering af den håbede omtale. Resultatet blev imidlertid magert; omtaler var der rimeligvis adskillige af, men indmeldelser eller henvendelser til Selskabet var kun få, alt for få til at den form for medlems-hvervning kan lønne sig.

En langt billigere og effektivere måde at komme i kontakt med interesserede på, er at udsende en brochure som indlæg i andre historiske eller genealogiske tidsskrifter. I løbet af 1960 fik Selskabet lov til at lade lægge en sådan brochure ind i seks danske tidsskrifter, hvilket skaffede os en god tilgang.

I foråret 1961 har vi fremstillet en *svensk* brochure og spurgt ca. 20 svenske tidsskrifter og svensk-sprogede tidsskrifter i Finland, om de vil tage vores brochure med ud. I Island har vi spurgt tre tidsskrifter, og der vil også komme en *norsk* brochure. Vi takker alle som har hjulpet os og imødekommet os i dette arbejde. En særlig stor og værdifuld hjælp er ydet af fil.stud. *Leif Pålsson* i Göteborg.

De danske bibliotekers blad »Bogens Verden« bragte i februar 1961 en rosende omtale af HT, hvori det bl.a. hed, at danske købstads- og centralbiblioteker burde abonnere på tidsskriftet. Med udgangspunkt i denne værdifulde recension, har Selskabet henvendt sig direkte til bibliotekerne ikke blot i Danmark, men også i Sverige, Norge og Finland.

Fremtiden

Selskabet er nu så velkonsolideret, at vi mener at vi kan tillade os at få trykt et pænt stykke *brevpapir* (forslag er velkomne). Det vil forhåbentlig ske i løbet af 1961. En anden ting vi — eller i det mindste den københavnske afdeling — ønsker os, er vort eget *mødelokale*, et

egnet rum hos en forening eller i en restaurant i København, som vi kunne få lov til at udsmykke heraldisk, til gengæld for at det reserveredes os på bestemte dage.

Der er andre og større opgaver, men foran dem alle standses man af et stort spørgsmål: *Hvem skal gøre det?* Med få, højligt værdsatte, undtagelser bliver praktisk alt arbejde i Selskabets tjeneste (og det er efterhånden meget) udført af 3-4 medlemmer, som ikke let kan påtage sig mere. Vi behøver flere foredragsholdere. Vi behøver flere hjælpere til korrespondance og sekretariats-arbejde. Vi behøver flere heraldiske skribenter til Tidsskriftet.

En anden ting, som givet en dag vil blive aktuel, er en *struktur-ændring af hele Selskabet*. I det følgende kan man læse om det storartede initiativ, som er udfoldet ved oprettelsen af lokal-afdelinger i Uppsala og Göteborg. Formodentlig og forhåbentlig vil der blive oprettet en række andre lokalafdelinger, i Sverige, Norge, Danmark og Finland.

Men alt dette rejser jo bl.a. problemet om, hvem der skal betale for hvem: mødeindkaldelse, betaling for lokale, det beskedne traktement, lysbilled-apparat, etc. For at holde så klare linjer som muligt, har Styrelsen søgt at lade møderne i København hvile i sig selv: de betales af deltagerne, næsten uden indhug i Selskabets almindelige midler. Med auktionerne har de endda givet overskud.

Rimeligvis bliver løsningen den, at *Heraldisk Selskab* en dag vil koncentrere sig om udgivelsen af *Heraldisk Tidsskrift* og andre store fælles opgaver (indsamlingen og udgivelsen af borgerlige våbner, f. eks.), medens al møde- og udflugts-aktivitet overgår til lokalafdelinger, møderne i København således til en københavnsk eller sjællandsk afdeling, evt. en Øresunds-afdeling.

Selskabet nedsatte på årsmødet i maj 1960 et *Lov-udvalg* bestående af landsretssagfører *Torkil Heise*, Danmark, reklamchef *Jan Raneke*, Sverige, højesterettsadvokat *Sverre M. Halbo*, Norge, og hærads-hövding *Bo Tennberg*, Finland,

som til næste årsmøde vil fremsætte forslag til ændrede vedtægter med henblik på en repræsentation af samtlige medlemslande i Styrelsen. Spørgsmålet om nærmere regler for lokalafdelinger og en eventuel strukturændring af Selskabet vil blive drøftet i forbindelse hermed.

Styrelsen

Lokalavdelning i Uppsala

I anslutning till den 5:e Internationella Kongressen för Genealogi och Heraldik i Stockholm förra hösten, beslöt några SHS-medlemmar att bilda en lokalavdelning av sällskapet vid Universitetet i Uppsala. Närmast inspirerande var det initiativ som fil. stud. Leif Pålsson tagit redan vårterminen 1960 genom att få med Heraldisk Selskab bland studentföreningarna i katalogen för Göteborgs Universitet.

Uppsalaavdelningen omfattar hittills blott ett tiotal medlemmar. Bland dessa sattes som ordförande t.f. amanuensen vid Konsthistoriska Seminariet, fil. stud. *Bengt Olof Kälde*, som sekreterare pol. stud. *Jan Erik Walter* och som skattmästare författaren *Rolf Du Rietz*.

Lokalavdelningen har börjat utge ett stencilerat medlemscirkulär, vilket utkom med sitt första nummer i december 1960, innehållande bl.a. en redogörelse för lokalavdelningens bildande, dess styrelse och verksamhet, vilken senare dock varit blygsam under den första terminen. Som bilagor ha ett par exlibris medsänts och en artikel av B. O. Kälde om Uppsala domkyrkas vapen, tryckt i »Årkestiftet» (nr 10, 1960). Med anledning av förlovingen mellan prinsessan Birgitta av Sverige och prins Johann Georg af Hohenzollern medsändes även en fotokopi av en teckning, som gjorts av lokalavdelningens ordförande för att illustrera hur ett alliansvapen komponeras.

Beträffande lokalavdelningens statuter, finansiering och övriga förhållande till Heraldisk Selskab, äro dessa frågor ej definitivt fastställda, då man väntar på generalförsamlingens utlåtande i maj.

Jan Erik Walter.

Göteborgsavdelningen

Då de västsvenska medlemmarna av Heraldiska Sällskapet endast i undantagsfall haft tillfälle att delta i Sällskapets sammanträden i Köpenhamn, har det från många håll uttryckts önskemål att få en avdelning till stånd för Göteborg och västra Sverige. På initiativ av fil. stud. *Leif Pahlsson* bildades en dylik lokalavdelning den 14 december 1960. I det konstituerande sammanträdet deltog tio intresserade.

De tio stiftarna beslöt att inom sig utse ett interimistiskt verkställande utskott med *Leif Pahlsson* såsom sammankallande samt konstnären *Torsten Walde-*

marsson och direktör *Alf Moldén* såsom ledamöter. Frågan om stadgar liksom slutgiltig organisation bordlades i avvak-

tan på beslut av generalförsamlingen i dessa frågor. Lokalavdelningen avser icke blott att genom föredrag och samkväm samla Sällskapets västsvenska medlemmar utan hoppas även på ett samarbete på det lokala ämnen, såsom exlibris- och frimärkssamlare, genealoger, numismatiker, ordens- och uniformsspecialister m. fl. Särskilt välkomna äro givetvis Heraldiska Sällskapets övriga medlemmar vid besök i Göteborg.

Nästa sammanträde kommer att avhållas å Historiska museet i Göteborg den 1 mars. Upplysningar om Heraldiska Sällskapets lokalavdelning för Göteborg och västra Sverige kunna erhållas genom *Leif Pahlsson*, Förtroligheten 4, Göteborg S, tel. (031) 401784. L.P.-n.

HERALDISK TIDSSKRIFT:

udgives af Heraldisk Selskab (Societas Heraldica Scandinavica). Nærværende nummer er udsendt i marts 1961. Nedennævnte kontingent- og abonnementspriser er pr. år. Betaling én gang for alle er det 10-dobbelte.

Danmark: kontingent Dkr. 20, abonnement Dkr. 15, postgirokonto 1123 74

Finland: kontingent Fmk. 1000, abonnement Fmk. 750, postgirokonto 112 019

Island: kontingent Dkr. 20, abonnement Dkr. 15.

Norge: kontingent Nkr. 20, abonnement Nkr. 15, postgirokonto 993 30

Sverige: kontingent Skr. 16, abonnement Skr. 12, postgirokonto 7 43 35

Udlandet: kontingent Dkr. 20, abonnement Dkr. 15.

Redaktionsudvalg:

Redaktør *Sven Tito Achen*, Kong Georgsvej 52, 5. sal, København F.

Amtsrådssekretær, Cand. jur. *Ernst Verwohlt*, Nøkkedalen 5, Herlev, Danmark.

Kgl. Ordenshistoriograf, Dr. phil. *Albert Fabritius*, Emiliegade 6, København V.

Hovkamrerare *Arvid Berghman*, Nybytorpsvägen 20, Djursholm 2, Sverige.

Forfatteren *Hans Krag*, Ålo, Kristiansand S, Norge.

Kontorschef *Gustaf von Numers*, Topeliusgatan 9 A, Helsingfors-Tölö, Finland.

Medarbejdere i dette nummer:

Konstnär *Olof Eriksson*, Grävlingsvägen 6 D 57, Hertonäs, Finland.

Reklamteknare *Ahti Hammar*, Munkkinjemen Puistotie 2 B 44, Helsingfors.

Fil. stud. *Bengt Olof Kälde*, Vaksalagatan 27, Uppsala 3, Sverige.

Förste byråsekreterare *Uno Lindgren*, Hakeskyttvägen 16, Älvsjö, Sverige.

Fil. stud. *Leif Pahlsson*, Förtroligheten 4, Göteborg S, Sverige.

Reklamchef *Jan Raneke*, Vallgatan 3, Lomma, Sverige.

Tecknare *Sven Sköld*, Upplandsgatan 53, Stockholm Va.

Häradshövding *Bo Tennberg*, Kuusamo, Finland.

Fil. stud. *Jan Erik Walter*, Östra Ågatan 51, Uppsala, Sverige.

Konservator *Aage Wulff*, Lundtoftegade 113, 4. sal, København N.

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[SV] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.